

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BROJ: 57 0 Ps 130586 23 Rev
Banjaluka, 28.02.2024. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Violande Šubarić, kao predsjednika vijeća, Davorke Delić i Rose Obradović, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca U.f.i.K., K., zastupanog po Zajedničkoj advokatskoj kancelariji V.D., P.R., E.O. i D.V. iz S., protiv tuženog Mtel Telekomunikacije RS, a.d. Banjaluka, zastupanog po punomoćniku M.D., advokatu iz B., radi utvrđenja povrede autorskih i srodnih prava i naknade štete, odlučujući o reviziji tuženog izjavljenoj protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 130586 23 Pž 3 od 11.05.2023. godine, na sjednici održanoj dana 28.02.2024. godine, donio je

RJEŠENJE

Revizija se usvaja, ukidaju se obje nižestepene presude i predmet vraća prvostepenom sudu na ponovni postupak.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 130586 22 Ps 2 od 22.11.2022. godine, utvrđeno je da je tuženi Mtel Telekomunikacije RS a.d. Banja Luka izvršio neovlašteno kablensko reemitiranje audiovizuelnih djela u okviru repertoara koji zastupa tužilac kao ovlaštena kolektivna organizacija na području Bosne i Hercegovine u skladu sa važećom dozvolom Instituta za intelektualno vlasništvo BiH od 21.04.2016. godine (stav 1.).

Naloženo je tuženom da sa tužiocem zaključi individualni ugovor o prijenosu prava kablenskog reemitiranja audiovizuelnih autorskih djela iz repertoara tužioca kao ovlaštene kolektivne organizacije na području Bosne i Hercegovine u skladu sa važećom dozvolom Instituta za intelektualno vlasništvo BiH od 21.04.2016. godine i Kolektivnim ugovorom od 17.01.2019. godine (stav 2.)

Tuženi je obavezan isplatiti tužiocu iznos od 1.256.803,58 KM sa zakonskom zateznom kamatom utvrđenom Zakonom o visini stope zatezne kamate počev od 22.11.2022. godine, te nadoknaditi iznos od 56.515,00 KM koji se odnosi na troškove parničnog postupka, a sve u roku od 30 dana, pod prijetnjom prinudnog izvršenja (stav 3.).

Zahtjevi tužioca za plaćanje iznosa od 113.563,27 KM koji se odnosi na naknadu za 2016. godinu sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.01.2017. godine, zahtjev za plaćanje zakonske zatezne kamate na iznos od 170.344,92 KM počev od 01.01.2017. godine; na iznos od 419.189,95 KM počev od 01.01.2018. godine i na iznos od 667.268,71 KM počev od 01.01.2019. godine, pa sve do dana donošenja presude, te zahtjev za plaćanje troškova postupka u iznosu preko dosuđenog iznosa, su odbijeni (stav 4.).

Drugostepenom presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 130586 23 Pž 3 od 11.05.2023. godine, žalba tuženog je odbijena i prvostepena presuda Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 130586 22 Ps 2 od 22.11.2022. godine, u dosuđujućem dijelu (stav 1, 2. i 3. izreke), potvrđena.

Žalba tužioca je djelimično uvažena i prvostepena presuda preinačena u pogledu odluke o zakonskoj zateznoj kamati i troškovima parničnog postupka, tako da:

- zakonska zatezna kamata na iznos od 170.344,92 KM teče od 01.01.2017. godine,
- na iznos od 419.189,95 KM počev od 01.01.2018. godine i
- na iznos od 667.268,71 KM počev od 01.01.2019. godine, pa sve do dana donošenja presude 22.11.2022. godine.

Tuženi je obavezan tužiocu na ime troškova parničnog postupka (pored dosuđenog iznosa od 56.515,00 KM) isplatiti iznos od 23.159,00 KM, sve u roku od 30 dana od dana dostavljanja drugostepene presude.

Odbijena je žalba tužioca i potvrđena prvostepena presuda u dijelu kojim je tužilac odbijen sa zahtjevom za plaćanje iznosa od 113.563,27 KM koji se odnosi na naknadu za 2016. godinu.

Odbijen je zahtjev tužioca za naknadu troškova sačinjavanja žalbe u iznosu od 3.159,00 KM te zahtjev tuženog za troškove sačinjavanja žalbe u iznosu od 5.923,13 KM i takse na žalbu u iznosu od 20.000,00 KM.

Podnesak tuženog od 21.12.2022. godine, kao dopuna žalbe, odbačen je kao neblagovremen.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu presudu pobija tuženi, zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači, odnosno ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tužilac predlaže da se revizija odbije.

Revizija je osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je je zahtjev tužioca da se utvrdi da je tuženi izvršio neovlašteno kablensko reemitovanje audiovizuelnih djela iz repertoara koje zastupa tužilac kao ovlaštena kolektivna organizacija; da se tuženom naloži da sa tužiocem zaključi ugovor o prenosu prava kablenskog reemitovanja audiovizuelnih autorskih djela iz repertoara tužioca i da tuženi isplati tužiocu iznos od 1.370.366,85 KM na ime naknade za neovlašteno reemitovanje audiovizuelnih autorskih djela iz repertoara tužioca sa zakonskom zateznom kamatom i troškovima postupka.

Na osnovu izvedenih dokaza i rezultata cjelokupnog postupka prvostepeni sud je utvrdio da je Institut za intelektualno vlasništvo BiH dana 21.04.2016. godine donio rješenje broj ... o izdavanju dozvole za kolektivno ostvarivanje prava na naknadu za kablovsko reemitovanje audiovizuelnih djela U.f.i.K. i istim rješenjem oduzeo dotadašnju dozvolu Udruženju filmskih radnika u BiH izdatu rješenjem broj ... dana 16.10.2015. godine; da je tužilac nakon ovog rješenja i niza upravnih postupaka i sporova u konačnom zaključio ugovor sa Asocijacijom kabel operatera i distributera mrežnih usluga u BiH (u daljem tekstu: AKOP) dana 17.01.2019. godine koji je objavljen u „Službenom glasniku BiH“ broj 4/19 od 22.01.2019. godine.

Institut za intelektualno vlasništvo je po zahtjevu tužioca izdao potvrdu pravosnažnosti broj ... dana 20.11.2018. godine u kojoj je konstatovano da je rješenje od 21.04.2016. godine steklo svojstvo pravosnažnosti, a potom dostavio tužiocu i odgovor broj ... od 02.07.2019. godine u kojem je konstatovano da je rješenjem Instituta od 21.04.2016. godine tužiocu izdata dozvola za kolektivno ostvarivanje prava na naknadu za kablovsko reemitovanje audiovizuelnih djela, te da je protiv tog rješenja pokrenut upravni spor koji je obustavljen.

Tužilac je u skladu sa dobijenim rješenjem objavio poziv za pregovore u „Službenom glasniku BiH“ broj 48/2016 od 28.06.2016. godine te zaključio Kolektivni ugovor o kablskom reemitovanju audiovizuelnih autorskih djela u Bosni i Hercegovini. Kolektivni ugovor tužilac je zaključio sa Asocijacijom kabel operatera i distributera mrežnih usluga u BiH dana 22.01.2019. godine kojim su regulisana prava i obaveze u vezi sa kablovskim reemitovanjem.

Kod ovako utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni sud nalazi da je nesporno da je protiv prvobitno donesenog rješenja Instituta od 21.04.2016. godine izjavljena žalba Žalbenom vijeću pri Vijeću ministara BiH, koje je, iako nenadležno, odlučivalo po istoj, te oglasilo rješenje Instituta od 21.04.2016. godine ništavim, a zatim rješenjem od 13.12.2016. godine po pravu nadzora ukinulo to rješenje od 30.08.2016. godine te naložilo Institutu da otkloni nepravilnosti u ranijem postupku i da donese novo rješenje kojim će odlučiti po zahtjevu U.f.i. od 05.02.2016. godine, koje će u cjelosti zamijeniti rješenje Instituta od 21.04.2016. godine, da je u skladu sa ovim nalogom Institut dana 04.01.2017. godine donio novo rješenje kojim je izdao dozvolu U.f.i. za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja prava na naknadu za kablovsko reemitovanje audiovizuelnih djela i istim rješenjem oduzeo dozvolu U.f.r. od 16.10.2015. godine, a postupajući po zahtjevu za oduzimanje dozvole podnijetom od strane U.f.i., na način da je spojio ova dva postupka i jednim rješenjem odlučio o oba zahtjeva. Smatrajući da je donošenjem rješenja od 04.01.2017. godine u pravnom prometu prestalo da egzistira rješenje Instituta od 21.04.2016. godine, jer je isto zamijenjeno rješenjem od 04.01.2017. godine U.f.r. je povuklo u međuvremenu podnijetu tužbu u upravnom sporu radi poništenja rješenja od 21.04.2016. godine, smatrajući da je ista postala bespredmetna.

Prvostepeni sud zatim konstatuje da je protiv ovog „drugog“ rješenja Instituta od 04.01.2017. godine U.f.r. pokrenulo upravni spor koji je okončan presudom Suda BiH od 30.10.2018. godine, kojim je tužba uvažena, osporeno rješenje poništeno i predmet vraćen prvostepenom organu na ponovni postupak. Poslije ove presude Institut je donio dana 01.02.2019. godine rješenje, postupajući po presudi Suda BiH od 17.09.2018. godine (kojim je zauzet stav da Žalbeno vijeće nije nadležno da odlučuje u postupku dodjele dozvole) kojim je odbacio nalog Žalbenog vijeća od 13.12.2016. godine kao nedopušten.

Na temelju izvedenih dokaza prvostepeni sud zaključuje da je prigovor nedostatka aktivne legitimacije na strani tužioca neosnovan, jer tužilac jedini posjeduje dozvolu izdatu od strane nadležnog organa koja nije ukinuta, poništena niti na bilo koji drugi način stavljena van snage, te je aktivno legitimisan za podnošenje tužbe u ovoj pravnoj stvari budući da je ovlaštena kolektivna organizacija u BiH za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja prava u vezi sa kablovskim reemitovanjem audiovizuelnih autorskih djela u skladu sa zakonom, jer mu je rješenjem Instituta za intelektualno vlasništvo BiH 21.04.2016. godine izdata dozvola za obavljanje tih poslova, koja je stekla svojstvo pravosnažnosti, što proizilazi iz izdate potvrde pravosnažnosti, bez obzira što ta pravosnažnost nije objavljena.

Prvostepeni sud dalje zaključuje da je tuženi u skladu sa članom 25. stav 3. Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava („Službeni glasnik BiH“ broj 63/10, u daljem tekstu: ZKOASP) bio dužan da zaključi individualni ugovor sa tužiocem kao što su to učinili drugi operateri koji su uredno platili naknadu. Kako je tužilac ispunio sve zakonske pretpostavke za zaključenje individualnih ugovora sa operaterima u smislu prethodno obavljenih pregovora sa reprezentativnim udruženjem korisnika autorskih djela i zaključenja kolektivnog ugovora za 2017. i 2018. godinu i u svemu postupio kako to nalaže odredba člana 23.-25. navedenog zakona, ali tuženi i pored postojanja zaključenog kolektivnog ugovora koji je potpisalo ovlašteno udruženje AKOP, nije zaključio individualni ugovor sa tužiocem, prvostepeni sud nalazi da je tuženi neovlašteno vršio kablovsko reemitovanje audiovizuelnih autorskih djela, te je naložio tuženom da zaključi sa tužiocem ugovor o prenosu prava kablovskog reemitovanja audiovizuelnih autorskih djela iz repertoara tužioca kao ovlaštene Kolektivne organizacije u skladu sa važećom dozvolom Instituta od 21.04.2016. godine i Kolektivnim ugovorom od 17.01.2019. godine.

Prvostepeni sud stoji na stanovištu da obaveza tuženog da plaća naknadu za korištenje proizilazi iz samog zakona, te da se visina naknade i način izračunavanja naknade za korištenje autorskog djela iz repertoara tužioca određuje Tarifom, da visina naknade mora biti primjerena vrsti i načinu korištenja autorskog djela, a Tarifa se određuje kolektivnim ugovorom između kolektivne organizacije i reprezentativnog udruženja korisnika, ili ako to nije moguće, ugovorom s pojedinačnim korisnikom, odnosno odlukom Vijeća za autorsko pravo.

Odlučujući o visini tužbenog zahtjeva prvostepeni sud nalaz vještaka u obračunskom smislu prihvata u cjelosti u iznosu od 1.370.366,85 KM. Naknadu za 2016. godinu vještak je obračunao prema tada važećem kolektivnom ugovoru, za period od izdavanja dozvole 21.04.2016. do 31.12.2016. godine u iznosu od 289.086,53 KM, u iznosu od 3,75 % od osnovice koja predstavlja ukupan prihod korisnika ostvaren od djelatnosti kablovskog reemitovanja audiovizuelnih djela. Naknada za 2017. i 2018. godinu, primjenom tarifnih razreda koji su predviđeni kolektivnim ugovorom obračunata je u iznosu od 457.054,73 KM, a za 2018. godinu 679.126,35 KM. Vještak je utvrdila i obračunala naknadu prema mjesečnim podacima za tuženog pa je tako iznos potraživanja za 2016. godinu utvrđen u iznosu od 283.908,19 KM, za 2017. godinu 419.189,95 KM i za 2018. godinu 667.268,71 KM.

Na ovaj način vještak je utvrdila ukupna potraživanja tužioca od tuženog za period od 21.04.2016. do 31.12.2018. godine na godišnjem nivou u iznosu od 1.425.267,61 KM, odnosno na bazi mjesečnih podataka ukupno 1.370.366,85 KM.

Na zahtjev tuženog urađena je dopuna nalaza na način da je na osnovu broja pretplatnika za svaki kalendarski mjesec u 2016. godini u skladu sa članom 6. stav 1. i 2. Kolektivnog ugovora izvršen obračun naknade uz umanjenje od 40 % koje je predviđeno članom 6. Kolektivnog ugovora a na ime dijela operativnih troškova potrebnih za kablovsko reemitovanje audiovizuelnih djela. Prvostepeni sud prihvata primjedbe tuženog koje se odnose na obračun za 2016. godinu, jer je dosljednom primjenom Kolektivnog ugovora koji je do tada bio na snazi vještak visinu naknade utvrdila u iznosu od 170.344,92 KM koji iznos predstavlja naknadu koju je za taj period tuženi trebao da plati tužiocu. Primjedbe koje se odnose na obračun naknade za 2017. i 2018. godinu (jer je Kolektivni ugovor o kablovskom reemitiranju objavljen tek 22.01.2019. godine) prvostepeni sud nalazi neosnovanim, jer je predmetni ugovor bio predmet ispitivanja Suda BiH i zahtjev za utvrđenje njegove ništavosti je odbačen, a ugovorne strane su jasno regulisale cijene tarifnih razreda za 2017. i 2018. godinu ovim ugovorom, iako je isti zaključen i objavljen tek 2019. godine. Prvostepeni sud dalje nalazi da je na 2017. i 2018. godinu primjenjiv upravo kolektivni ugovor koji

je tužilac zaključio sa reprezentativnim udruženjem kojim je definisana Tarifa po kojoj se naknada plaća u 2017. i 2018. godini, te je naknadu za te godine prihvatio iz osnovnog nalaza i to za 2017. godinu u visini od 419.189,95 KM (prema mjesečnim podacima dobijenim od tuženog) i za 2018. godinu u visini od 667.268,71 KM (takođe prema mjesečnim podacima tuženog). Zahtjev tužioca za plaćanje naknade za 2016. godinu bez umanjenja od 40 % prvostepeni sud je odbio obzirom da shodno kolektivnom ugovoru koji je vještak primijenila, tuženi prilikom obračuna naknade ima pravo na ovo umanjenje, a tužilac je i sam uređenim tužbenim zahtjevom naknadu za 2017. i 2018. godinu tražio shodno obračunu vještaka temeljem obračunskog perioda od jednog mjeseca.

Na dosuđeni iznos od 1.256.803,58 KM prvostepeni sud je dosudio zakonsku zateznu kamatu od donošenja prvostepene presude, s obzirom da konačan iznos naknade tuženi saznaje tek donošenjem ove presude, jer je članom 10. Kolektivnog ugovora definisano da se plaćanje naknade vrši isključivo na temelju fakture, a tužilac u ovoj pravnoj stvari nije tuženom ispostavio ni jednu fakturu niti je s obzirom na specifičan način obračuna u slučaju kada nije zaključen individualan ugovor, tuženom bilo poznato koja je visina njegove obaveze.

Obaveza plaćanja naknade po ocjeni prvostepenog suda proizilazi iz zakona ali način utvrđivanja visine regulisan je kolektivnim ugovorima i konačno poznat iznos naknade tek donošenjem ove odluke. Iz tih razloga odbijen je zahtjev tužioca za plaćanje naknade za 2016. godinu u iznosu koji prelazi dosuđenih 170.344,92 KM, kao i zahtjev za plaćanje zakonske zatezne kamate na iznos od 170.344,92 KM počev od 01.01.2017. godine, na iznos od 419.189,95 počev od 01.01.2018. godine i na iznos od 667.268,71 KM počev od 01.01.2019. godine pa sve do dana donošenja presude.

Drugostepeni sud je žalbu tuženog odbio i prvostepenu presudu u dosuđujućem dijelu (stav 1, 2. i 3. izreke) potvrdio, a žalbu tužioca je djelimično uvažio i prvostepenu presudu preinačio u pogledu odluke o zakonskoj zateznoj kamati i troškovima parničnog postupka, temeljem odredbe člana 229. tačka 4, člana 226 i 397. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu: ZPP).

Tuženi je prvostepenom sudu dana 23.12.2022. godine dostavio podnesak koji po ocjeni drugostepenog suda predstavlja dopunu žalbe, u kome se iznose nove činjenice i novi dokazi (presuda Suda BiH broj S1 3 U 033060 22 Uvp od 12.12.2022. godine), a kako je ovaj podnesak dostavljen nakon proteka roka za izjavljivanje žalbe, drugostepeni sud ga je kao neblagovremen odbacio pozivom na odredbu člana 224. ZPP u vezi sa članom 213. ZPP.

Osnovano revident osporava pravilnost i zakonitost nižestepenih odluka.

Tužilac je tužbeni zahtjev za utvrđenje da je tuženi izvršio neovlašteno kablovsko reemitovanje audiovizuelnih djela u okviru repertoara koji zastupa tužilac, kao ovlaštena kolektivna organizacija na području Bosne i Hercegovine, zahtjev za nalaganje tuženom da sa tužiocem zaključi individualni ugovor o prenosu prava kablovskog reemitovanja audiovizuelnih autorskih djela iz repertoara tužioca i za naplatu zahtijevane naknade od tuženog za period od 2016. do 2018. godine, temeljio na dozvoli Instituta od 21.04.2016. godine i Kolektivnom ugovoru od 17.01.2019. godine, te za 2016. godinu na ranije važećem kolektivnom ugovoru zaključenim sa predhodno ovlaštenom kolektivnom organizacijom (U.f.r. u BiH), tvrdeći da je dozvola važeća za

cijeli sporni period, a da je Kolektivni ugovor od 17.01.2019. godine zaključen i za 2017. i 2018. godinu.

Tuženi je osporavao zahtjev tvrdnjama da tužilac nema dozvolu za ostvarivanje prava u vezi sa kablovskim reemitovanjem autorskih djela obzirom da rješenje Instituta od 21.04.2016. godine kojim mu se daje dozvola, nije steklo pravosnažnost zbog vođenja brojnih upravnih postupaka i upravnih sporova, pa da zbog toga što nije bio kolektivna orghanizacija nije bio ni ovlašten da zaključi kolektivni ugovor, a da slijedom toga ni tuženi nema obavezu zaključenja individualnog ugovora sa tužiocem niti plaćanja naknade.

Autorska prava mogu ostvarivati za svako pojedinačno autorsko djelo - individualno ostvarivanje prava, ili za više autorskih djela više autora zajedno - kolektivno ostvarivanje prava (član 147. stav 2. Zakona o autorskim i srodnim pravima - „Službeni glasnik BiH“ broj 63/10, dalje: ZASP). Kolektivno ostvarivanje prava uređuje se posebnim zakonom uz odgovarajuću primjenu odredbi ovoga zakona (stav 3.).

Kolektivno ostvarivanje autorskog prava, kao jednog od načina ostvarivanja autorskog i srodnih prava, znači ostvarivanje autorskog prava za više autorskih djela većeg broj autora zajedno posredstvom pravnih lica specijalizovanih samo za tu djelatnost, koja ispunjavaju sve uslove prema odredbama ZKOASP i imaju dozvolu Instituta za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine za obavljanje te djelatnosti (član 2. stav 1. ZKOASP). Prema odredbi člana 6. stav 1. ZKOASP kolektivna organizacija je pravno lice koje, uz dozvolu Instituta, obavlja poslove iz člana 3. ovog zakona, na osnovu ugovora sa autorom, odnosno na osnovu ovog zakona, kao svoju jedinu i neprofitnu djelatnost, a prema stavu 3. iste odredbe za kolektivno ostvarivanje autorskih prava koja se odnose na istu vrstu prava na istoj vrsti djela može da postoji samo jedna kolektivna organizacija.

Pravno lice može da posluje kao kolektivna organizacija samo na osnovu dozvole Instituta, (član 10. stav 1. ZKOASP). Izdavanje dozvole regulisano je odredbom člana 11. ZKOASP tako da je, između ostalog, propisano da se u postupku izdavanja dozvole primjenjuju odredbe zakona koje uređuju opšti upravni postupak, da protiv odluke Instituta nije moguće izjaviti žalbu ali se može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine (stav 5.) i da se obavještenje o pravosnažnosti odluke o davanju dozvole objavljuje u „Službenom glasniku BiH“ i u „Službenom glasniku Instituta“ (stav 6.).

Visina i način izračunavanja naknada koje pojedini korisnik mora da plati kolektivnoj organizaciji za korištenje autorskog djela iz njegovog repertoara određuje se tarifom (član 23. stav 1. ZKOASP) koja se, između ostalog, određuje kolektivnim ugovorom između kolektivne organizacije i reprezentativnog udruženja korisnika (član 23. stav 2.).

Odredbom člana 25. ZKOASP propisan je postupak zaključenja kolektivnog ugovora, između ostalog, tako da kolektivna organizacija objavljuje zaključeni Kolektivni ugovor u „Službenom glasniku BiH“ i da on počinje da važi za sve istovrsne korisnike autorskih djela iz repertoara kolektivne organizacije petnaestog dana od dana njegovog objavljivanja u „Službenom glasniku BiH“, nezavisno od toga da li su ti korisnici učestvovali u pregovorima ili ne (stav 2.), da su korisnici autorskih djela iz repertoara kolektivne organizacije dužni da zaključe ugovor sa kolektivnom organizacijom u skladu sa važećim kolektivnim ugovorom (stav 3.) i da su pri

odlučivanju o zahtjevima kolektivnih organizacija za naplatu naknada sudovi vezani važećim kolektivnim ugovorom (stav 4.).

Prvostepeni sud je djelimično usvojio tužbeni zahtjev uz obrazloženje da je rješenjem Instituta od 21.04.2016. godine tužiocu izdata dozvola na temelju koje je stekao svojstvo ovlaštene kolektivne organizacije u Bosni i Hercegovini za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja prava, da je ta dozvola stekla svojstvo pravosnažnosti, a da je na temelju toga i zaključenog kolektivnog ugovora od 17.01.2019. godine tužlac aktivno legitimisan u ovom sporu.

Tuženi je u žalbi osporio prvostepenu presudu tvrdeći, između ostalog, da je pogrešan zaključak prvostepenog suda da je rješenje Instituta od 21.04.2016. godine pravosnažno, odnosno da tužlac nije aktivno legitimisan u ovoj parnici, pa tako ni ovlašten za zaključenje kolektivnog ugovora, koji zaključak je od uticaja na njenu zakonitost i pravilnost.

Nakon izjavljivanja žalbe tuženi u podnesku od 23.12.2022. godine navodi da je u toku postupka i u žalbi osporavao da je tužilac ovlaštena kolektivna organizacija na području BiH, da je prvostepeni sud pogrešno utvrdio da važeća dozvola Instituta od 21.04.2016. godine, te kolektivni ugovor od 17.01.2019. godine, da je nakon podnošenja žalbe (07.12.2022. godine) saznao za nove činjenice i nove dokaze za koje nije znao u vrijeme podnošenja žalbe, a koji potvrđuju navode žalbe o neistinitosti utvrđenja na kojima je presuda prvostepenog suda donesena, obzirom da je presudom Suda BiH broj S1 3 U 033060 22 Uvp od 12.12.2022. godine ukinuta presuda Vijeća za upravne sporove broj S1 3 U 033060 U 2 od 23.08.2022. godine i predmet vraćen Vijeću za upravne sporove na ponovno odlučivanje, na osnovu koje presude je prvostepeni sud temeljio zaključke i utvrđenja (str. 13 prvi pasus, str. 15 drugi pasus i str. 16. posljednji pasus).

Odlučujući o žalbi tuženog izjavljenoj protiv prvostepene presude, drugostepeni sud je zaključio da žalbeni prigovori tuženog nisu osnovani, prihvatajući razloge prvostepenog suda da je rješenjem Instituta od 21.04.2016. godine izdata dozvola tužiocu na temelju koje je stekao svojstvo ovlaštene kolektivne organizacije u Bosni i Hercegovini za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja prava i da je ta dozvola stekla svojstvo pravosnažnosti, te da je tužilac bio ovlašten za zaključenje kolektivnog ugovora. Podnesak tuženog od 23.12.2022. godine u kome se iznose nove činjenice i dostavljaju novi dokazi (presuda Suda BiH broj S1 3 U 033060 22 Uvp od 12.12.2022. godine), drugostepeni sud ocjenjuje kao dopunu žalbe dostavljenu nakon proteka roka za izjavljivanje žalbe, te je isti odbačen kao neblagovremen.

Da se u predmetnoj pravnoj stvari i dalje vode upravni sporovi slaže se i tužilac, koji u odgovoru na reviziju dostavlja nove dokaze – presudu Suda BiH broj S1 3 U 033060 22 U 3 od 28.02.2023. godine i broj S1 3 U 040771 21 U od 29.02.2023. godine i predlaže da se shodno odredbi člana 207. i 253. ZPP izvedu kao dokaz, iako smatra da isti potvrđuju pravilnost zaključaka nižestepenih sudova, ali smatra da su navedeni novi dokazi od uticaja na stvaranje pravilne i konačne slike o svim upravnim i sudskim postupcima.

Pored toga, u podnesku od 11.10.2023. godine tužilac kao novi dokaz čije izvođenje predlaže dostavlja presudu Suda BiH broj S1 3 U 033060 23 Uvp 2 od 13.09.2023. godine. Takođe, u podnesku od 25.10.2023. godine tužilac kao novi dokaz čije izvođenje predlaže, dostavlja i presudu Suda BiH broj S1 3 U 038931 22 Uvp od 02.06.2023. godine i presudu Suda BiH broj S1 3 U 040479 21 U od 09.06.2023. godine.

Imajući u vidu naprijed navedene odredbe ZKOASP proizlazi da je za ocjenu aktivne legitimacije tužioca u ovoj parnici relevantno (osnovno) da li tužlac za sporni period ima dozvolu Instituta za kolektivno ostvarivanje prava na audiovizuelnim djelima za područje BiH i da li je ona pravosnažna, od čega zavisi i njegova legitimacija za zaključenje kolektivnog ugovora, što je bilo sporno tokom postupka i što se ponavlja u reviziji.

Prethodno pitanje (član 12. ZPP) je uvijek pravno pitanje postojanja nekog prava ili pravnog odnosa od čega u cjelini ili djelimično zavisi odluka suda u parnici i koje čini pravnu cjelinu koja može biti samostalan predmet određenog postupka pred sudom ili upravnim organom u kojem bi isto pitanje predstavljalo glavnu stvar. Sud pred kojim se postavilo prethodno pitanje može isto sam riješiti ili prekinuti postupak (pod uslovima iz člana 379. stav 1. tačka 1) ZPP) i čekati da se o tom pitanju meritorno odluči, ako se o tom pitanju kao o glavnom već vodi postupak. Ukoliko sud odluči da sam riješi prethodno pitanje, dužan je u obrazloženju odluke formirati i izraziti svoj pravni zaključak o tom pitanju, navesti razloge za takav zaključak, kao i koje je pravno relevantne činjenice o tom pitanju utvrdio i koju mjerodavnu pravnu normu je primijenio.

U konkretnom slučaju tuženi je osporio da je dozvola Instituta od 21.04.2016. godine pravosnažna, te zaključeni kolektivni ugovor od 17.01.2019. godine, odnosno osporio je da je tužilac ovlaštena kolektivna organizacija na području BiH, što predstavlja prethodno pitanje koje je relevantno za odluku suda u ovom sporu, o kome prema stanju spisa predmeta odlučuje nadležni Sud BiH. Proizlazi da su nižestepeni sudovi odlučili da sami riješe ovo prethodno pitanje, od koga zavisi aktivna legitimacija tužioca u ovoj parnici.

Po ocjeni ovog suda podneskom tuženog od 23.12.2022. godine dopunjavaju se i pojašnjavaju navodi koji su izneseni u blagovremeno izjavljenoj žalbi tuženog, sa dokazima koji su nastali nakon izjavljivanja žalbe, pa ga je trebalo cijeniti kao sastavni dio žalbe tuženog, a ne odbaciti, na šta se osnovano revizijom tuženog ukazuje prigovorima koji se odnose na odluke nižestepениh sudova o prethodnom pravnom pitanju od koga zavisi i aktivna legitimacija tužioca.

Revizijom tuženi ponavlja naprijed navedene prigovore navodeći da drugostepeni sud u osporenoj odluci nije dao valjane razloge o tom njegovom prigovoru, iako je u međuvremenu Sud BiH donio nove odluke za koje je predlagao da se u njih, u skladu sa odredbom člana 207. ZPP, izvrši uvid.

Kod takvog stanja stvari osnovano revident ukazuje da je osporena prvostepena presuda zahvaćena povredom odredaba parničnog postupka iz člana 209. u vezi sa članovima 379. stav 1. tačka 1) i 191. stav 4. ZPP, a drugostepena i povredom iz člana 231. ZPP jer proizlazi da se nije bavio žalbenim navodima tuženog, prije svega nije obrazložio zašto je prihvatio zaključak prvostepenog suda, koji je osporavan žalbom tuženog, da je tužilac aktivno legitimisan za vođenje ove parnice, koje povrede postupka su bile od uticaja na njihovu zakonitost i pravilnost, pa su ispunjeni uslovi za ukidanje obje nižestepene presude.

Slijedom navedenog, na osnovu odredbe člana 249. stav 1. ZPP, obje nižestepene presude su ukinute i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovni postupak.

U nastavku postupka, prvostepeni sud će otkloniti nedostatke na koje je ukazano u ovoj odluci, te pravilnom primjenom procesnog i materijalnog prava donijeti na zakonu zasnovanu odluku.

Predsjednik vijeća
Violanda Šubarić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić